

І. М. Кушнір,
кандидат юридичних наук,
голова правління —
президент ПрАТ «ХК «Київміськбуд»

УДК 346.62

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ ОПЕРАЦІЙ ПОДАТКОМ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

У статті здійснюється комплексне дослідження засад справляння податку на додану вартість з операцій у галузі будівельної діяльності за законодавством Європейського Союзу. Наголошується на ролі будівельної галузі у розвитку національної економіки. Підкреслюється, що гармонізація європейських стандартів до національного законодавства є завданням, що має реалізовуватися у багатьох сферах, зокрема й фінансовій. Аналіз європейського законодавства, що регулює порядок та умови справляння ПДВ, дає підстави його поширення на будівельну діяльність. У статті аналізуються положення європейських директив, що мають бути гармонізовані до національного законодавства, в частині запровадження правового механізму справляння ПДВ. Розкриваються особливості справляння цього податку для будівельних операцій. Наголошується на закладеній можливості державам—членам ЄС застосовувати поряд із загальними правилами справляння ПДВ також й пільгові режими, які полягають як у зниженні базової ставки, так і у повному звільненні від оподаткування певних операцій у будівельній діяльності, а також операцій, пов'язаних із нерухомістю. Наводиться приклад європейських країн у частині використання таких альтернатив. Робиться висновок про можливість використання даних альтернатив у національному законодавстві України, виходячи з положень Угоди про асоціацію України з ЄС.

Ключові слова: будівельна діяльність, європейське законодавство, податок на додану вартість, Угода про асоціацію.

Постановка проблеми. Проведення Україною євроінтеграційної політики має на меті не лише впровадження нових економічних перспектив й залучення інвестицій в національну економіку. Це є й стимулом для інвестиційного розвитку держави, шансом подолати технологічну прірву, що існує між Україною та ЄС. Запровадження європейських стандартів у державне управління, в правове поле сприяють розбудові новій системи господарювання, істотного по-

кращення умов для підприємницької діяльності, а також побудови правової держави, заснованої на прозорих механізмах державного управління, використання бюджетних коштів, на повазі до прав людини, усуненню корупції. Ці пріоритети покладені в основу тих реформ, що проводяться в Україні, зачіпають практично усі сфери діяльності й економіки, зокрема й будівельну галузь.

Поряд із цим вступ у чинність Угоди про асоціацію України з Європейським

Союзом вимагає необхідності гармонізації національного законодавства за багатьма напрямками, серед яких одне з базових місць посідає податкова сфера.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми оподаткування будівельної галузі в Україні, у тому числі через призму міжнародних та європейських стандартів, дає підстави стверджувати, що у цій сфері існує значний спектр правових проблем, які досі залишаються за межами фундаментальних академічних досліджень та фактично ще не були предметом наукового аналізу з точки зору завдань та інструментів правової аналітики та методології. Слід наголосити на тому, що правова природа податків та зборів виступала предметом численних правових досліджень, на підтвердження чого слугують наукові, науково-практичні, навчально-методичні роботи І. І. Бабича, Л. К. Воронової, Р. О. Гаврилук, Д. О. Гетманцева, О. О. Дмитрик, М. П. Кучерявенка, О. А. Музики-Стефанчук, О. П. Орлюк, Н. Ю. Пришви та багатьох інших. Водночас проблематика, обумовлена особливостями справляння обов'язкових платежів у сфері будівельної діяльності через призму європейського законодавства, не була предметом наукових досліджень. Хоча саме рівень оподаткування впливає на розвиток будівельної галузі. А запровадження однакових правових стандартів створює сприятливі можливості не лише для інвестування в економіку України, а й для виходу вітчизняних забудовників на європейські ринки.

Метою статті є комплексне дослідження засад справляння податку на додану вартість з операцій у галузі будівельної діяльності за законодавством Європейського Союзу.

Методи та процедури дослідження. Методологічну основу, на яку спирався автор при написанні статті, складає комплекс загальнонаукових і спеціальних методів та засобів наукового дослідження. В основі дослідження лежить загальнонауковий діалектичний метод пізнання, який дозволив виконати наукові

завдання, необхідні для розкриття мети дослідження, в єдності їх соціального змісту та юридичної форми. Також у процесі дослідження у комплексі використовувалися системно-структурний, порівняльно-правовий, формально-юридичний методи. У взаємозв'язку із правовими нормами і принципами, залежно від соціального контексту, динаміки і статичності правової матерії, використана методологія дозволила досягти поставленої мети.

Основні результати дослідження. Як відомо, ПДВ є одним із наймолодших податків (запроваджений у 1954 році); він справляється у понад 140 країнах світу й вважається при цьому основним наповнювачем бюджетів у багатьох із них, оскільки дає можливість регулярних надходжень. Європейська економічна спільнота, яка була заснована у 1957 році, із 1967 року визначила запровадження ПДВ обов'язковою умовою членства [1]. Введення ПДВ ставило на меті запобігання кризі перевиробництва, що почала спостерігатись в країнах Європи у 1960-х роках минулого сторіччя [2]. Фактично, розвиток ПДВ у Європі був спричинений серією директив ЄС, що вимагали від держав—членів ЄС узгоджувати між собою свою політику щодо ПДВ. Поширення ПДВ пояснювали наступними обставинами: «...податок є найкращим методом оподаткування загального споживання; нейтральний по відношенню до експорту; високий дохідний потенціал» [3].

Нині у фаховій літературі ПДВ пропонується розглядати у декількох значеннях. А саме ПДВ у широкому значенні, під яким пропонується розуміти «некумулятивний податок, за яким об'єкт оподаткування обраховується методами додавання або віднімання, який може бути як загальнодержавним, так і місцевим, прямим або непрямим, нараховуватися як за принципом походження, так і за принципом призначення» [4]. Зазначене визначення демонструє різноманітність підходів європейських країн у частині встановлення правил у частині справляння ПДВ.

Однак існування Європейського Союзу вимагає усунення бар'єрів у торгівлі, що напряму впливає на справляння ПДВ. ЄС зацікавлений у тому, аби справляння системоутворюючих податків здійснювалося за одноманітними правилами на території усього Союзу. Недаремно європейське законодавство передбачає, що «спільна система ПДВ має, навіть якщо ставки та звільнення не будуть повністю гармонізовані, забезпечити нейтральність по відношенню до конкуренції в тому сенсі, що на території кожної Держави-члена на подібні товари й послуги покладається однаковий податковий тягар незалежно від довжини ланцюжка виробництва та збуту» [5]. Відтак, коли йдеться про розуміння ПДВ як податку європейського типу, під ним вважається «загальнодержавний, непрямий, некумулятивний податок з обороту, що справляється на всіх етапах, нараховується на витрати по споживанню як за принципом походження, так і за принципом призначення, додана вартість якого обраховується кредитно-рахунковим методом» [4]. Однак в Європі, як і в інших країнах світу, ПДВ розглядається як об'єкт, що потребує відповідності сучасним вимогам економічного розвитку. При цьому серед найпоширеніших цілей сучасних реформ стосовно ПДВ у світі називають встановлення нижчих ставок ПДВ на товари першої необхідності, спрощення адміністрування та сплати ПДВ, попередження ухилення від сплати ПДВ, адаптація ПДВ до прискорення інтеграційних процесів тощо [6].

В Україні ПДВ з'явився у 1992 році, і з цього часу справляється з операцій з товарами, роботами й послугами. Він визначений в якості системоутворюючого податку для державного бюджету, а відтак — і для бюджетної системи країни в цілому. Його правове регулювання забезпечується нині на рівні Податкового кодексу України [7], при цьому податок зазначає періодичні зміни у частині справляння. Однак на сучасному етапі ПДВ, як і інші податки, має зазнати змін, що обумовлено не лише потребами національної економіки, а й необхід-

ністю гармонізації європейських стандартів. Останнє пов'язано з необхідністю виконання Україною взятих на себе зобов'язань відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом [8], що вступила у повну чинність з 1 вересня 2017 року.

Адже відповідно до досягнутих домовленостей між Україною та ЄС Україна зобов'язується поступово наблизити своє податкове законодавство до *acquis* ЄС, згідно з переліком, що міститься у Додатку XXVIII до Угоди. Зокрема, відповідно до Глави 4 Розділу 5 Угоди про асоціацію (статті 349—354), досягнута домовленість про співпрацю між Україною та ЄС для покращення належного управління у сфері оподаткування з метою подальшого покращення економічних відносин, торгівлі, інвестицій та добросовісної конкуренції.

В Європейському Союзі ПДВ вважається обов'язковою частиною податкових систем усіх членів Союзу. Нині справляння цього непрямого податку здійснюється на підставі Директиви Ради Європи 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року «Про загальну систему податку на додану вартість», яка вступила у чинність з 1 січня 2007 року (далі — Директива) [5]. Поряд із цим Директива Ради Європи 2007/74/ЄС від 20.12.2007 року визначає засади звільнення від податку на додану вартість і мита на товари, що ввозяться особами, які подорожують з третіх країн [9]. У свою чергу, Директивою Ради Європи 2008/9/ЄС від 12 лютого 2008 року було введено детальні правила відшкодування ПДВ, передбаченого Директивою 2006/112/ЄС для платників податків, які не зареєстровані у державі-члені [10].

Угодою про асоціацію передбачено впровадження в Україні спільної з ЄС системи податку на додану вартість. Зокрема, в частині справляння ПДВ покладено чинний порядок оподаткування податком на додану вартість з урахуванням напрямів його реформування та вимог Директиви Ради 2006/112/ЄС про спільну систему податку на додану вартість. Відповідно до підходів, визначених да-

ною Директивою, ПДВ оподатковуються такі операції: (а) поставка товарів за винагороду в межах території Держави-члена платником податку, що діє як такий; (б) придбання усередині Співтовариства товарів за винагороду в межах території Держави-члена < ...>; (с) поставка послуг за винагороду в межах території Держави-члена платником податку, що діє як такий; (д) імпорт товарів (стаття 2(1)) [5]. Окрім даної Директиви, гармонізації відповідно до Угоди про асоціацію підлягають й положення Директиви 2007/74/ЄС.

Під поняттям «платник податку» Директива 2006/112/ЄС пропонує розглядати будь-яку особу, котра самостійно веде в будь-якому місці будь-яку підприємницьку діяльність, якими б не були мета чи результати такої діяльності. При цьому будь-яка діяльність виробників, торговців або осіб, що постачають послуги, включаючи гірничу та сільськогосподарську діяльність, а також професійну діяльність, вважається «підприємницькою діяльністю». Експлуатація матеріального або нематеріального майна в цілях отримання від неї доходу на постійній основі, зокрема, вважається підприємницькою діяльністю (стаття 9(1), (2)). Це загальні правила, що мають застосовуватися в європейському правовому полі при вирішенні питання щодо віднесення суб'єктів до платників ПДВ.

Поряд із цим, Директива деталізує поняття платника податку стосовно операцій, пов'язаних із будівництвом та землями забудови. Ці положення знайшли своє закріплення у статті 12 Директиви. Зокрема передбачено, що «держави-члени можуть вважати платником податку будь-кого, хто на нерегулярних засадах проводить операцію, пов'язану з діяльністю, передбаченою другим пунктом статті 9(1), та, зокрема, одну з таких операцій:

(а) поставка, до першого заселення, будівлі чи частин будівлі, та землі, на якій знаходиться будівля;

(б) поставка земель забудови» [5].

Термінологічний апарат, що використовується у Директиві, містить наступні

підходи щодо розуміння положень частини 1 статті 9, а саме:

«будівлею» є будь-яка споруда, прикріплена до ґрунту чи в ньому;

«землями забудови» вважаються будь-які необлаштовані чи облаштовані земельні ділянки, визначені як такі Державами-членами.

Слід визнати, що Директива закріплює варіативні підходи щодо критеріїв, що можуть застосовуватися країнами стосовно будівель та земель забудови. Зокрема, передбачено, що держави-члени можуть установлювати докладні правила застосування критерію, передбаченого в частині 1(а), до перебудов будівель, та можуть визначати, що означає вислів «земля, на якій знаходиться будівля». Окрім цього, держави-члени можуть застосовувати критерії інші, ніж критерій першого заселення, на кшталт періоду між датою завершення будівництва й датою першої поставки, або періоду між датою першого заселення й датою подальшої поставки, за умови того, що ці періоди не перевищуватимуть відповідно п'ять років та два роки (стаття 9(2)).

Цікавим є те, що згідно зі статтею 14(3) держави-члени можуть вважати передання певних будівельних об'єктів поставкою товару, в розумінні поставки як передання права на розпорядження рухомим майном як власник.

За правилом, визначеним статтею 31 Директиви, місцем поставки товарів без перевезення вважається місце, в якому перебувають товари під час здійснення поставки. Натомість місцем поставки послуг, пов'язаних із нерухомим майном, включаючи послуги агентів та експертів з нерухомості, й послуги з підготовки та координації будівельних робіт на кшталт послуг архітекторів та фірм, які здійснюють нагляд на будівельному майданчику, є місце розташування майна (стаття 45). Саме зазначена норма є найбільш вживаною в частині оподаткування операцій у галузі будівельної діяльності у європейському просторі.

За загальним правилом, визначеним статтею 63, факт виникнення податкового зобов'язання має місце, а податкове

зобов'язання з ПДВ виникає тоді, коли відбувається поставка товарів або послуг.

У частині ставок податку держави-члени застосовують стандартну ставку ПДВ, котра визначається кожною Державою-членом як процентна частка бази оподаткування й має бути однаковою для поставки товарів і поставки послуг. При прийнятті Директивою 2006/112/ЄС було закріплено, що з 1 січня 2006 року до 31 грудня 2010 року стандартна ставка не може бути меншою від 15%. Нині в європейських країнах застосовуються базові ставки на рівні чи вище 15%. Водночас Директива допускає можливість застосування однієї або двох знижених ставок у визначених національним законодавством випадках, яка при цьому не може бути нижчою 5%.

Врахування особливостей здійснення будівельної діяльності через призму оподаткування ПДВ знайшло своє відображення й у тимчасових положеннях, передбачених Директивою 2006/112/ЄС. Саме у цих положеннях було визначено особливості застосування Директиви у перехідний період відповідними країнами, що наголошували на необхідності застосування відповідних пільгових режимів. Так, Чеська Республіка передбачила для себе можливість застосування до 31 грудня 2007 року знижену ставку в розмірі, не меншому від 5%, до таких операцій як поставка будівельних робіт для житла, що не надається в рамках соціальної політики, за винятком будівельних матеріалів (стаття 123(b)).

У свою чергу, Польща отримала можливість застосовувати знижену ставку в розмірі, не меншому від 7%, до поставок послуг з будівництва, ремонту та модернізації житла, що не надаються в рамках соціальної політики, за винятком будівельних матеріалів, і до поставок до першого заселення житлових будинків або частин житлових будинків, зазначених у підпункті (а) статті 12(1) до 31 грудня 2007 року (стаття 128(5)).

Згідно зі статтею 129(2) Словенія закріпила за собою право застосовувати знижену ставку в розмірі, не меншому

від 5%, до поставки послуг з будівництва, ремонту та модернізації житла, що не надаються в рамках соціальної політики, за винятком будівельних матеріалів до 31 грудня 2007 року. Аналогічні підходи були визнані й Словацьчиною, яка відповідно до статті 130(а) отримала для себе право застосовувати знижену ставку в розмірі, не меншому від 5%, до таких операцій як поставка будівельних робіт для житла, що не надається в рамках соціальної політики, за винятком будівельних матеріалів, до 31 грудня 2007 року.

Як видно з наведених прикладів, можливість застосування пільгових ставок обумовлювалося поставкою будівельних робіт для житла, водночас умовою застосування цієї пільги була відсутність здійснення такої поставки в рамках соціальної політики.

Натомість Директива 2006/112/ЄС закріпила у статті 135 перелік операцій, що загалом звільняються від оподаткування ПДВ, зокрема:

«j) поставка будівлі або її частин, а також землі, на якій вона розташована, окрім поставки, зазначеної в підпункті (а) статті 12(1);

(k) поставка незабудованої землі, що не є поставкою земель забудови, про яке йдеться в підпункті (b) статті 12(1);

(l) надання нерухомого майна в лізинг або в оренду» [5].

Водночас відповідно до статті 137(1) держави-члени можуть надавати платникам податку право на оподаткування по відношенню до таких операцій як:

«(b) поставка будівлі або її частин, а також землі, на якій вона розташована, окрім поставки, зазначеної в підпункті (а) статті 12(1);

(c) поставка незабудованої землі, що не є поставкою земель забудови, про яке йдеться в підпункті (b) статті 12(1);

(d) надання нерухомого майна в лізинг або в оренду» [5].

Наведені вище положення засвідчують альтернативні підходи в частині обрання державами—членами ЄС однієї з двох моделей застосування пільг в частині оподаткування ПДВ будівельних опе-

рацій та пов'язаної із цим діяльності. Тобто держави можуть обирати або повне звільнення від оподаткування ПДВ, або навпаки, розглядати такі операції як об'єкт оподаткування. Однак посилається при цьому на закладену Директивою можливість застосування пільгових ставок.

Наведені положення, якими було закріплено загальні правила справляння ПДВ в ЄС, знайшли своє подальше закріплення у національному законодавстві держав—членів ЄС. У цьому сенсі Ю. Федчишин звернув увагу на наявність норм різного рівня у законодавстві ЄС про ПДВ в залежності від можливості їх прямого застосування Державами—членами ЄС. Окрім цього, ним було визначено фактори, що впливають на ступінь гармонізації законодавства та практики його реалізації у ЄС. До таких факторів відносяться наступні: пряма імплементація або застосування норм Директиви про ПДВ шляхом, не передбаченим в Директиві; реалізація права вибору, наданого Директивою про ПДВ, який є доступним для всіх Держав-членів; застосування виключень, наданих законодавством ЄС для окремих Держав-членів; відмінність у практиці адміністрування ПДВ; відмінність умовних версій законодавства ЄС [4].

Аналіз законодавства держав—членів ЄС в частині оподаткування нематеріальних активів дозволяє говорити про те, що в цілому підходи щодо оподаткування таких операцій є подібними й відповідають загальним підходам, визначеним Директивою.

Слід зауважити, що наведені положення Директиви 2006/112/ЄС, як уже згадувалося вище, мають бути гармонізовані в національному законодавстві України. На сучасному етапі, після внесення ряду змін до Податкового кодексу України протягом попередніх років, у багатьох аспектах правовий механізм справляння ПДВ відповідає європейській моделі, проголошеній, у першу чергу, Директивою 2006/112/ЄС. Це, водночас, не дає підстав погодитися з твердженнями деяких науковців, що «у

сучасних умовах не потрібні пропозиції щодо його реформування. Удосконалення вимагають лише окремі норми, які не відповідають порядку оподаткування цим податком у європейських країнах» [11]. Потрібні не лише пропозиції реформування податкового законодавства, зокрема й в частині ПДВ, але в цілому проведення гармонізації з багатьма європейськими нормами. Рівень та ступінь гармонізації національного законодавства з європейськими стандартами визначені Угодою про асоціацію, й мають часові рамки проведення такої гармонізації.

Висновки. *Інтеграція у європейський політичний, економічний та правовий простір з метою набуття членства у ЄС є однією з основних засад зовнішньої політики України. Гармонізація європейських стандартів до національного законодавства є завданням, що має реалізовуватися у багатьох сферах, зокрема й фінансовій. Підставою для цього виступає Угода про асоціацію України з ЄС, що вступила у повну чинність з 1 вересня 2017 року. Для України визначені положення європейського законодавства, що вимагають гармонізації з національним, а також встановлено терміни, в які така гармонізація має бути проведена.*

У фінансовій сфері гармонізації підлягають, зокрема, положення в частині справляння податків, у першу чергу ПДВ. Адже саме цей податок свого часу був визначений Європейською Спільнотою як обов'язковий елемент національних податкових систем для країн, що хотіли набути членство ЄС.

Аналіз європейського законодавства, що регулює порядок та умови справляння ПДВ, дозволяє стверджувати, що однією зі сфер, яких стосується цей податок, є будівельна діяльність. Базовим актом щодо даного податку виступає Директива Ради Європи 2006/112/ЄС від 28 листопада 2006 року «Про загальну систему податку на додану вартість», яка вступила у чинність з 1 січня 2007 року. Аналіз положень Директиви дає підстав стверджувати, що

будівельна діяльність відповідає критеріям, які висуваються до поняття «підприємницька діяльність». Встановлюючи загальні правила, Директива при цьому деталізує поняття платника податку стосовно операцій, пов'язаних із будівництвом та землями забудови. Оскільки поширює це поняття на осіб, що займаються будівельною діяльністю як на постійній основі, так і на нерегулярній, визначаючи при цьому критерії застосування відповідних норм.

Передача будівельних об'єктів вважається поставкою товару (при тому, що поставка, за загальним правилом, розуміється як передання права на розпорядження рухомим майном як власник). Практика справляння ПДВ засвідчує той факт, що здебільшого європейські країни використовують базові ставки на рівні 15% і вище. Однак допускається

право держав—членів ЄС передбачати пільгові режими оподаткування, що полягають як у зменшенні базової ставки (5%, 7% й т. п.), так і взагалі у виведенні певних операцій з підоподаткування. Цей підхід може застосовуватися й у сфері будівельної діяльності.

Це знайшло своє відображення як у законодавстві ряду європейських країн під час дії тимчасових положень згаданої Директиви 2006/112/ЄС, так і нині у процесі впровадження норм Директиви до національного законодавства держав—членів ЄС. Можливість використання різних підходів у частині оподаткування операцій, пов'язаних із будівельною діяльністю, обумовлюється визначенням ролі будівництва (особливо житлового) у розвитку національної економіки та забезпеченні прав громадян на доступ до житла.

Список використаної літератури

1. Charlet, Alain and Jeffrey Owens. An International Perspective on VAT // Tax Notes International 59, № 12. 2010. P. 943—954.
2. Непряме оподаткування. Правова сутність та адміністрування: наук.-практ. посіб. / Д. О. Гетманцев, В. Л. Форсюк, Н. В. Бойко; Юрид. компанія «Jurimex». Київ: Юрінком Інтер, 2013. С. 31.
3. Братушка Е. С., Кононець Є. В. Генеза податку на додану вартість в Україні та світі // Ефективна економіка. 2014. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2959>.
4. Федчишин Ю. А. Наближення законодавства про податок на додану вартість України до законодавства Європейського Союзу в контексті угоди про асоціацію: автореф. дис ... канд. юрид. наук: 12.00.07; Київський нац. ун-т імені Тараса Шевченка. Київ, 2015. С. 3; С. 8.
5. Council Directive 2006/112/EC on the common system of value added tax of 28 November 2006 on the common system of value added tax. URL: https://taxlink.ua/ua/international_normative_acts/coucil-directive-2006112ec-on-the-common-system-of-value-added-tax/uk/.
6. Ebrill, Liam, Michael Keen, Jean-Paul Bodin, and Victoria Summers. The Modern VAT. IMF, 2001.
7. Податковий кодекс України. Закон від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами) // ВВР України. 2003. № 52. Ст. 377. // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: ратифікована 16.09.2014 р. Верховною Радою України та Європейським парламентом. Вступила у повну чинність з 01.09.2017 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011.
9. Council Directive 2007/74/EC of 20 December 2007 on the exemption from value added tax and excise duty of goods imported by persons travelling from third countries. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32007L0074>.
10. Council Directive 2008/9/EC of 12 February 2008 laying down detailed rules for the refund of value added tax, provided for in Directive 2006/112/EC, to taxable persons not established in the Member State of refund but established in another Member State. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:044:0023:0023:EN:PDF>.
11. Трубін І. О. Напрями вдосконалення правового регулювання ПДВ в умовах реалізації положень Угоди про асоціацію України та ЄС // Фінансове право. 2014. № 3 (29). С. 51—58.

Кушнір І. Н. Особенности налогообложения строительных операций НДС в Европейском Союзе.

В статье проводится комплексное исследование основ взимания налога на добавленную стоимость по строительным операциям по законодательству Европейского Союза. Определяется роль строительной отрасли в развитии национальной экономики. Подчеркивается, что гармонизация европейских стандартов в национальное законодательство является задачей, требующей реализации во многих сферах, в том числе и финансовой. Анализ европейского законодательства, регулирующего порядок и условия взимания НДС, дает основания говорить о его распространении и на строительную деятельность. В статье анализируются положения европейских директив, которые требуют гармонизации с национальным законодательством, в части введения правового механизма взимания НДС. Раскрываются особенности взимания этого налога для строительных операций. Отмечается заложенная возможностям государствам—членам ЕС применять наряду с общими правилами взимания НДС также и льготные режимы, которые заключаются как в снижении базовой ставки, так и в полном освобождении от налогообложения определенных операций в строительной деятельности, а также операций, связанных с недвижимостью. Приводится пример европейских стран в части использования таких альтернатив. Делается вывод о возможности использования данных альтернатив в национальном законодательстве Украины, исходя из положений Соглашения об ассоциации Украины с ЕС.

Ключевые слова: строительная деятельность, европейское законодательство, налог на добавленную стоимость, Соглашение об ассоциации.

Kushnir I. M. Features of contractual operations taxation supplementary supply tax in the European Union.

The article provides a comprehensive study of the basics of charging value added tax on operations in the field of construction activity in accordance with the legislation of the European Union. The role of the construction industry in the development of the national economy is emphasized. It is emphasized that harmonization of European standards with national legislation is a task to be realized in many spheres, including financial ones. An analysis of the European legislation regulating the procedure and conditions for charging VAT, gives grounds for its extension to construction activities.

The article analyzes the provisions of European directives, which should be harmonized to the national legislation, as regards the introduction of a legal mechanism for VAT collection. The peculiarities of charging this tax for construction operations are revealed. It is emphasized on the possibility for EU Member States to apply privileged regimes along with the general rules for charging VAT. Which consist both in lowering the base rate and in the complete exemption from taxation of certain operations in construction activities, as well as transactions related to real estate. An example of European countries is presented in terms of the use of such alternatives.

A conclusion is drawn about the possibility of using these alternatives in the national legislation of Ukraine, based on the provisions of the Association Agreement between Ukraine and the EU.

Key words: construction activity, European legislation, value added tax, Association Agreement.